

รายงานการประชุมคณะกรรมการกำกับการศึกษา
โครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนา
ย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยความร่วมมือของชุมชน
ครั้งที่ 1/2552
วันพุธที่ 2 กันยายน 2552 เวลา 9.30 น.
ณ ห้องประชุมเดช สนิทวงศ์
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายชื่อกรรมการที่เข้าร่วมประชุม

1. นายอุทิศ ขาวเขียว	ประธานกรรมการ
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
2. นายเสฏฐ์ญา ภัคกระนก	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองจัดรูปที่ดินและปรับปรุงฟื้นฟูเมือง สำนักผังเมือง	
3. นางวีณา โปราณานนท์	กรรมการ
หัวหน้ากองโครงการธุรกิจ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	
4. นายเจษฎา ชีวะวิชาวาลกุล	กรรมการ
วิศวกรโยธาชำนาญการ กระทรวงวัฒนธรรม	
5. นางรวิวรรณ ภาคพรต	กรรมการ
นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	
6. นายอุดม โอษฐ์ยิมพราย	กรรมการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	
แทนผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	
7. นายสุขเกษม วงศ์สุบรรณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สศช.	

รายชื่อผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม

1. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
2. นายสมชาย ตักดาเวคีอิศร	กรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช.	

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

1. นางสาวสุดามาต ชื่นฤดี	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ
2. นายธนา คชาไพโร	หัวหน้าแผนกโครงการธุรกิจ 3

สถาบันการศึกษา

1. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วันชัย วัฒนศัพท์	สถาบันพระปกเกล้า
2. นางสาวสุจินันท์ หรสิทธิ์	สถาบันพระปกเกล้า
3. นางสาววิจิตรบุษบา มารมย์	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นางธนรัชต์ ศุขอารีย์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

บริษัท เอ-เซเว่น คอร์ปอเรชั่น จำกัด

1. นายวัชระ จงสุวัฒน์	ผู้จัดการโครงการ
2. หม่อมหลวงปาณสาร หัสตินทร	ที่ปรึกษาด้านสถาปัตยกรรม
3. นายภราดร ธัญญาพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรม
4. นายวิเชียร ตปนีโอพาร	สถาปนิก 1
5. นางสาวปนัดดา แซ่ลิ้ม	ผู้เชี่ยวชาญด้านประชาสัมพันธ์ และมวลชนสัมพันธ์
6. นางสาวชัชชญา ตั้งจิตวิทยา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
7. นางสาวปิยภัทร จันกลิ่น	ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม
8. นางสาวน้ำทิพย์ ยามาลี	เจ้าหน้าที่โครงการ
9. นางสาวกาญจนา วาดสันทัด	เจ้าหน้าที่โครงการ

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

ระเบียบวาระที่ 1: เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

1. ประธานกล่าวขอบคุณผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ ที่เสียสละเวลามาร่วมประชุมคณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางและการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นการประชุมครั้งแรก
2. ประธานได้แนะนำศาสตราจารย์นายแพทย์ วันชัย วัฒนศัพท์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้ง ดร.วิจิตรบุษบา มารมย์ อาจารย์จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งทางโครงการฯ ได้ขอให้มาช่วยในโครงการฯ ครั้งนี้ด้วย

มติที่ประชุม : รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2: เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ 2.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา พื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา (สปผ.) ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา พื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2552 ในวงเงินค่าใช้จ่าย 4,750,000 บาท เป็นค่าจ้างที่ปรึกษา 4,258,000 บาท และ สปผ. ดำเนินการเอง 492,000 บาทได้รับอนุมัติให้ดำเนินการจ้างที่ปรึกษาโครงการฯ พร้อมทั้งอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ โดยมี

1)	นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
2)	นายอุทิศ ขาวเขียว	ประธานกรรมการ
	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
3)	เจ้าหน้าที่จากกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
4)	เจ้าหน้าที่จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	กรรมการ
5)	เจ้าหน้าที่จากกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
6)	เจ้าหน้าที่จากกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
7)	เจ้าหน้าที่จากกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา	กรรมการ
8)	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา	กรรมการและเลขานุการ
9)	นายสุขเกษม วงศ์สุบรรณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
2. คณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 1) กำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อกำหนด เงื่อนไข และขอบเขตการดำเนินงานที่กำหนดในสัญญาจ้างที่ปรึกษา
 - 2) พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการศึกษาและอนุมัติการเบิกจ่ายเงินตามที่ระบุไว้ในสัญญา
 - 3) เสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นแก่ที่ปรึกษาเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - 4) รายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานต่อเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษถนนราชดำเนิน

- 5) ปฏิบัติงานอื่นใด ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ คณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษถนนราชดำเนินมอบหมาย

มติที่ประชุม

- 1) รับทราบการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 2) แต่งตั้งนางสาววิจิตรบุษบา มารมย์ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ เพิ่มเติม

ระเบียบวาระที่ 2.2 สัญญาจ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบถึงสาระสำคัญของสัญญาจ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับ บริษัท เอ-เซเวน คอร์ปอเรชั่น จำกัด เลขที่ (จ) 33/2552 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2552 การดำเนินงานมีระยะเวลา 360 วัน นับจากวันลงนามในสัญญา

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง ที่เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนและประชาชน และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับย่านดังกล่าว
- 2) เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ร่วมทำ ร่วมวางแผน ในการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ ตลอดจนการสร้างแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และเป็นการประชาสัมพันธ์การพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง และแนวทางการรักษา ฟื้นฟู และพัฒนา ย่านประวัติศาสตร์โดยชุมชน

3. เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดการจัดทำผังเฉพาะพื้นที่ที่มีลำดับความสำคัญสูงตามที่แผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนิน และพื้นที่บริเวณต่อเนื่องได้กำหนดไว้ และเกิดรูปธรรมของความร่วมมือ ร่วมใจระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้แก่ ชุมชน สำนักงานเขต สถานศึกษา ภาคธุรกิจเอกชน

และภาคประชาสังคม เพื่อเปิดกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นของชุมชน ข้อเสนอความต้องการ
ข้อห่วงใย รวมทั้งทัศนคติของชุมชนและผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา

4. ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา คือ พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์บริเวณถนนราชดำเนินกลาง ได้กำหนดพื้นที่ศึกษา
เบื้องต้นไว้ 2 แห่ง ได้แก่

- 1) พื้นที่ด้านหลังอาคารราชดำเนินกลางทั้งสองฝั่ง
- 2) พื้นที่ชุมชนคลองหลอดเหนือ

รวม 2 พื้นที่ขนาดประมาณ 1.6 ตารางกิโลเมตร (1,000) ไร่ ทั้งนี้ การกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา
จะขึ้นอยู่กับข้อสรุปจากการปรึกษาหารือกับภาคีพัฒนาและผู้นำชุมชนในพื้นที่

5. ขอบเขตของงาน

- 1) **งานสำรวจข้อมูล** เพื่อประกอบการจัดทำผังเฉพาะ ได้แก่ ข้อมูลสภาพพื้นที่ สภาพอาคาร
สภาพสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สภาพการสัญจรในพื้นที่ ลักษณะการประกอบอาชีพ
สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตประชาชน และการสำรวจทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ โดย
เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (ข้อมูลจากการสังเกต การถามจากแบบสอบถาม การ
สอบถามเชิงลึก) และข้อมูลจากการสำรวจ ส่องกล้องจากช่างรังวัด รวมทั้ง ข้อมูลทุติยภูมิ
(ข้อมูลจากหน่วยงาน และเอกสารต่างๆ)
- 2) **งานศึกษาวิเคราะห์** โดยมีการกำหนดโจทย์การศึกษาร่วมกันกับชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย
และทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม โดย
คำนึงถึงนโยบายการพัฒนาพื้นที่และกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ตัวอย่างโจทย์ที่จะใช้ค้นหา
คำตอบร่วมกับชุมชน ได้แก่
 - 2.1) จะปรับปรุงทางด้านกายภาพของพื้นที่และชุมชนในประเด็นใดที่จะทำให้พื้นที่เป็น
แหล่งท่องเที่ยวที่น่ามาเยี่ยมชม
 - 2.2) จะปรับปรุงเส้นทางคนเดิน เส้นทางจักรยานและสวนหย่อมต่างๆ ให้มีความเหมาะสม
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และได้รับการยอมรับจากชุมชนและภาคส่วน
ต่างๆ
 - 2.3) จะมีแนวทางอย่างไรที่จะให้ชุมชนอยู่ร่วมกับพื้นที่ประวัติศาสตร์นี้ โดยยังคงคุณค่า
เอกลักษณ์ และความงามของพื้นที่ได้
 - 2.4) จะพัฒนาระบบการทำงานระหว่างชุมชน สถานศึกษา สำนักงานเขตและภาคธุรกิจ
เอกชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเข้มข้นมากขึ้น

- 3) งานเสนอแนวทางการรักษา ฟื้นฟู และพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ ให้มีความสอดคล้องกับแผนผังแม่บท โดยเน้นแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ โดยจัดทำเป็นผังเฉพาะ มาตราส่วน 1 : 1000 เป็นการนำข้อค้นพบจากขั้นตอนการสำรวจข้อมูลและการศึกษาวิเคราะห์มาจัดทำ เพื่อใช้เป็นตัวแบบในการรักษาหรือกับภาคีพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งเมื่อได้ข้อสรุปของการรักษาหรือกับภาคีพัฒนาแล้วจะต้องมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อการปรับปรุงผังเฉพาะครั้งที่ 1 และ 2 และก่อนที่จะได้ผลผลิตเป็นผังเฉพาะขั้นสุดท้าย โครงการฯ จัดให้มีการสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อจัดทำเป็นผังเฉพาะขั้นสุดท้ายต่อไป และในผังเฉพาะขั้นสุดท้ายจะมีข้อเสนอประเด็นชี้้นำการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่สำคัญ ๆ ซึ่งประชาชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ มาโดยตลอด ได้แก่
- 3.1) แผนงานโครงการ กิจกรรมที่จะต้องเกิดขึ้นในพื้นที่ในระยะ 3 ปีแรก และต้องเร่งดำเนินการทั้งในระดับครัวเรือน ระดับกลุ่มองค์กรชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับส่วนกลาง
 - 3.2) มาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนให้พื้นที่มีความน่าอยู่ ซึ่งรวมทั้งมาตรการของทางราชการ และมาตรการทางสังคมที่ชุมชนร่วมกันกำหนดขึ้น
- 4) งานจัดกิจกรรมเผยแพร่เพื่อประชาสัมพันธ์ เป็นการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน สถานศึกษา สำนักงานเขต และภาคธุรกิจเอกชน เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งคิดค้นแนวทางที่สร้างสรรค์ในการสื่อสารสู่สังคม รักษาฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ให้ทรงคุณค่าของการเป็นประตูสู่กรุงรัตนโกสินทร์ พร้อมทั้งร่วมกันผลักดันแนวทางปฏิบัติดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมให้ได้โดยเร็ว ประกอบด้วย
- 4.1) จัดทำจูลสารราย 2 เดือน จำนวน 6 ฉบับ จำนวนไม่น้อยกว่าฉบับละ 250 เล่ม เพื่อรวบรวมและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ
 - 4.2) จัดทำข้อมูล และการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อทำขึ้นเผยแพร่ผ่านบนเว็บไซต์
 - 4.3) จัดทำประชาสัมพันธ์โครงการผ่านสื่อต่างๆ เป็นระยะๆ อย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง เช่น บทความการให้สัมภาษณ์ ประชาสัมพันธ์ตัววิ่งทางสื่อโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
 - 4.4) โครงการฯ จะจัดทำการถอดบทเรียนและประสบการณ์การจัดทำผังเฉพาะเพื่อเป็นการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ดังกล่าว และจัดทำเป็น Pocket book เผยแพร่สู่สาธารณะอีกส่วนหนึ่งด้วย

6. รวมงบประมาณ 4,200,000 บาท

มติที่ประชุม

รับทราบสาระสำคัญของสัญญาจ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา
ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ระเบียบวาระที่ 3 : เรื่องเพื่อพิจารณา

รายงานการศึกษาขั้นต้น (Inception Report) โครงการ ศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและ พัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดย การมีส่วนร่วมของชุมชน

1. กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ที่ปรึกษาได้ส่งรายงานการศึกษาขั้นต้น (Inception Report) โครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนา ย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2552 พร้อมทั้งขอเบิกจ่ายเงินงวดที่ 1 จำนวนเงิน 840,000 บาท และขอให้ที่ปรึกษาได้สรุปรายงาน การศึกษาขั้นต้นต่อที่ประชุม
2. สาระสำคัญของรายงานการศึกษาขั้นต้น

2.1 หลักการและเหตุผล

โครงการฯ มุ่งแก้ไขและป้องกันมิให้พื้นที่บริเวณถนนราชดำเนิน เกิดความเสื่อมโทรม และมี การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินฯ ซึ่งจะต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจะทำการวางผังเฉพาะในบริเวณพื้นที่ด้านอาคารราชดำเนิน กลางทั้งสองฝั่ง และบริเวณชุมชนคลองหลอดเหนือ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาและอนุรักษ์ พื้นที่ให้น่าอยู่ร่วมกันระหว่าง “ราษฎร์-รัฐ” โดยใช้แนวทางผสมผสานระหว่างความต้องการ ที่แท้จริงของประชาชน-ชุมชน หลักการทฤษฎีผังเมือง และหลักการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์การวางผังเฉพาะในพื้นที่ทั้งสอง และได้รับการแปลงสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง ที่เสนอแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนและ ประชาชน เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับย่านดังกล่าว
- 2) เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ร่วมทำ ร่วมวางแผน ในการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์ ตลอดจนการสร้างแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และเป็นการประชาสัมพันธ์การพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง และแนวทางการ รักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์โดยชุมชน

2.3 เป้าหมายของโครงการ

เพื่อมุ่งให้เกิดการจัดทำผังเฉพาะพื้นที่ที่มีลำดับความสำคัญสูงตามที่แผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนิน และพื้นที่บริเวณต่อเนื่องได้กำหนดไว้ และเกิดรูปธรรมของความร่วมมือร่วมใจ ระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ ชุมชน สำนักงานเขต สถานศึกษา ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อเปิดกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นของชุมชน ข้อเสนอความต้องการ ข้อห่วงใย รวมทั้งทัศนคติของชุมชนและผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา

2.4 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

โครงการได้กำหนดพื้นที่ศึกษาเบื้องต้นไว้ 2 แห่ง ได้แก่ พื้นที่ด้านหลังอาคารราชดำเนินกลาง ทั้งสองฝั่ง และพื้นที่ชุมชนคลองหลอดเหนือ รวม 2 พื้นที่ขนาดประมาณ 1.6 ตารางกิโลเมตร (1,000 ไร่) พื้นที่ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นในและชั้นนอก

โครงการฯ ได้รวบรวมประวัติเบื้องต้นของคลองหลอดเหนือ ว่าเป็นพื้นที่ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองขึ้นในพุทธศักราช 2326 เชื่อมระหว่างคลองคูเมืองเดิม และคลองรอบกรุง เพื่อประโยชน์ในเชิงยุทธศาสตร์และคมนาคม

คลองหลอดวัดราชนัดดา เริ่มจากคลองคูเมืองเดิมตรงระหว่างโรงแรมรัตนโกสินทร์ และวัดบูรณศิริมาตยาราม ผ่านถนนตะนาว วัดมหรณพารามวรวิหาร ถนนดินสอ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร วัดราชนัดดา วัดเทพธิดาราม ถนนมหาไชย ไปบรรจบกับคลองรอบกรุง โดยวัดสำคัญ ได้แก่ วัดบูรณศิริมาตยาราม วัดมหรณพารามวรวิหาร วัดเทพธิดาวรวิหาร วัดราชนัดดาวรวิหาร

ชุมชนในพื้นที่ศึกษาที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานเขตพระนคร ประกอบด้วย 1) ชุมชนมัสยิดบ้านตึกดิน มีพื้นที่ประมาณ 4.3 ไร่ 2) ชุมชนตรอกบวรรังษี มีพื้นที่ประมาณ 3 ไร่ 3) ชุมชนตรอกศิลป์-ตรอกตึกดิน มีพื้นที่ประมาณ 1.07 ไร่ 4) ชุมชนหลังวัดราชนัดดา มีพื้นที่ประมาณ 5.3 ไร่ 5) ชุมชนวัดเทพธิดาราม มีพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ 6) ชุมชนวังกรมพระสมมตอมรินทร์ มีพื้นที่ประมาณ 3.19 ไร่ 7) ชุมชนโบสถ์พราหมณ์ มีพื้นที่ประมาณ 6 ไร่ และ 8) ชุมชนแพรงภูธร มีพื้นที่ประมาณ 4 ไร่

2.5 แนวความคิดหลักในการปรับปรุงฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่โครงการ

เน้นการให้ความสำคัญต่อการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง รักษาสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อเป็นหลักฐานที่สะท้อนประวัติศาสตร์เชิงกายภาพ ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้ยั่งยืนและสืบต่อไปได้ ควบคู่กับการฟื้นฟู วิถีชีวิตเดิม เพื่อให้เกิดการสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมไปสู่รุ่นลูกหลานในอนาคต

และพัฒนาในเชิงอนุรักษ์ ควบคู่กับการรักษาและฟื้นฟูเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และที่สำคัญที่สุด ดำเนินการโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางในการที่จะคิดริเริ่มแนวทางที่จะพัฒนา ชุมชนของตน ร่วมกันวางแนวทางในการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ ประโยชน์ของชุมชน โดยที่หน่วยงานต่างๆ เป็นผู้สนับสนุนและให้ความร่วมมือต่างๆ แก่ ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมและโครงการที่ได้ร่วมกันคิด และจะได้ ดำเนินการต่อไป

ในการดำเนินงานในระยะแรกของโครงการฯ จัดให้มีการประชุมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับประชาชน ระดมความคิดเห็นค้นหาความปรารถนาของชุมชนต่างๆ รวมทั้งการสัมมนาเปิดตัวโครงการเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการให้เป็นที่รับทราบและสร้าง ความเข้าใจให้กับหน่วยงาน องค์กรและประชาชนกลุ่มต่างๆ เพื่อการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป

2.6 ผลผลิตที่สำคัญ

- 1) มุ่งเฉพาะพื้นที่ ซึ่งจะต้องมีการลงสำรวจพื้นที่ชุมชน และหารือกับชุมชนจนได้ฉันทามติ ว่ามีความปรารถนาจะรักษา ฟื้นฟู หรือพัฒนาเรื่องใดในพื้นที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีลำดับ ความสำคัญสูง
- 2) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีทั้งแผ่นพับ จุลสารรายสองเดือนจำนวน 6 ฉบับ เว็บไซต์ และการสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชนเป็นระยะ

2.7 กระบวนการ

โครงการฯ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ของโครงการฯ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินโครงการ และให้เกิดการพบปะ พุดคุยรับฟังประเด็นความเห็นจากทุกฝ่ายร่วมกัน ให้ประชาชนเข้าใจว่ากระบวนการ ที่ดำเนินการภายใต้โครงการนี้ ไม่ได้ทำให้ประชาชนเดือดร้อน ซึ่งจะนำไปสู่การไว้เนื้อเชื่อใจ กัน เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน และการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันจะช่วย แก้ไขหรือบรรเทาความไม่เข้าใจที่อาจมีขึ้นได้ โครงการฯ มีขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา ค้นหาข้อมูลทุกด้านเกี่ยวกับปัญหาความไม่เข้าใจที่อาจเกิดขึ้น
- 2) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแกนนำชุมชนในพื้นที่ โดยการพบปะพูดคุย ประชุมรับฟังประเด็นความเห็นของทุกภาคส่วน พร้อมทั้งหารือแนวทางการทำงาน เบื้องต้น
- 3) เตรียมชุมชนและทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ทุกภาคส่วน

- 4) ศึกษาแบบเจาะลึก เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาที่อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจ
- 5) จัดทำหลักสูตรความรู้ กระบวนการ การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- 6) จัดฝึกอบรมให้ความรู้ตามหลักสูตรที่ร่วมกันจัดทำ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจโดยสันติวิธีแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งกลุ่มประชาชน กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มศาสนา กลุ่มสถานศึกษา และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง
- 7) ลงพื้นที่เพื่อค้นหาปัญหาในแต่ละกลุ่มและผู้รู้ในพื้นที่
- 8) จัดเวทีเสวนาเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้อกั่วงวลและแนวทางออกที่เป็นไปได้เกี่ยวกับการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน ครั้งที่ 1
- 9) จัดเวทีเสวนาเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้อกั่วงวลและแนวทางออกที่เป็นไปได้เกี่ยวกับการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน ครั้งที่ 2
- 10) จัดเวทีสานเสวนาโดยเชิญทุกภาคส่วนร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและดำเนินการแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจที่อาจจะเกิดขึ้น และจัดทำเป็นข้อตกลงร่วมกันทุกฝ่าย
- 11) คัดเลือกคณะกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล โดยชุมชนเป็นผู้เลือกตัวแทนมาร่วมกันทำงาน
- 12) จัดประชุมคณะกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล และจัดทำแผนกำกับติดตามและประเมินผล
- 13) สรุปและรายงานผลการร่วมกันหาแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจ ถอดบทเรียนร่วมกันเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในโอกาสต่อไป
- 14) ดำเนินกิจกรรมตามข้อตกลงร่วมกันทุกฝ่าย

3. ความเห็นของที่ประชุม

- 3.1 ที่ปรึกษาควรขยายความถึงขอบเขตพื้นที่ศึกษาว่า มีชุมชนใดอยู่ในขอบเขตการศึกษาบ้าง ซึ่งขอบเขตที่เสนอในรายงานการศึกษาขั้นต้นตามแผนที่จะมีชุมชนอื่นที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเขตพระนคร รวมอยู่ด้วย

- 3.2 เนื่องจากพื้นที่ชุมชนบริเวณหลังป้อมมหากาฬเกิดกรณีพิพาท และมีความไม่เข้าใจกันระหว่างทางราชการและประชาชนในพื้นที่ จึงเห็นควรกันพื้นที่ดังกล่าวออกจากขอบเขตพื้นที่การศึกษาโครงการ เพื่อที่จะทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ภายในระยะเวลาตามสัญญาจ้างที่ปรึกษา
- 3.3 การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางการรักษา ฟื้นฟูและพัฒนาย่านประวัติศาสตร์บริเวณพื้นที่ถนนราชดำเนิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในวันที่ 25 กันยายน 2552 เห็นควรให้จัดในสถานที่ใกล้เคียงกับชุมชน เช่น วัด หรือ โรงเรียน เพื่อสร้างวัฒนธรรมการประชุมที่เรียบง่าย และในอนาคตชุมชนสามารถดำเนินการในลักษณะเดียวกันได้
- 3.4 ที่ปรึกษาอาจพิจารณานำแผนที่ขนาดใหญ่ที่มีสัญลักษณ์สำคัญในพื้นที่ เช่น วัด ตลาด โรงเรียน เพื่อให้ชุมชนเข้าใจที่ตั้งในปัจจุบัน และสามารถชี้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่าปรากฏอยู่ส่วนใดของแผนที่ๆ ดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือสำคัญในขั้นตอนการลงพื้นที่เพื่อค้นหาปัญหาของแต่ละชุมชน
- 3.5 ขอให้ที่ปรึกษาขยายความในบางประเด็นตามที่เสนอในรายงานการศึกษาขั้นต้นให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ สามารถกำกับงานและตรวจรับงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่
- 1) “ผังเฉพาะ” ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการฯ การจัดทำผังเฉพาะที่จะเสนอในรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 การปรับปรุงผังเฉพาะครั้งที่ 1 จะเสนอในรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 2 การปรับปรุงผังเฉพาะครั้งที่ 2 จะเสนอในร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ และหุ่นจำลอง (Model) ผังเฉพาะของพื้นที่ศึกษาที่จะเสนอในรายงานฉบับสมบูรณ์ จะมีรูปแบบ องค์ประกอบเป็นอย่างไร และมีความหมายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
 - 2) การจัดทำเว็บไซต์ของโครงการจะเสนอรูปแบบใด และมีแนวคิดการพัฒนาเว็บไซต์อย่างไร จะเริ่มติดตั้งเมื่อใด
 - 3) การจัดทำ Pocket Book การถอดบทเรียนและประสบการณ์จะเสนอรูปแบบ และมีโครงสร้างที่เป็นสาระสำคัญที่จะสื่อสารสู่สาธารณะเป็นอย่างไร
 - 4) การนำเสนอในบทที่ 2 : ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการที่จะเสนอให้คณะกรรมการกำกับฯ พิจารณาในรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 ขอให้ปรับปรุงเพิ่มเติมข้อมูลให้ทันสมัยที่สุดเท่าที่มีข้อมูลจากรายงานการศึกษาวิจัยต่างๆ การลงพื้นที่สำรวจชุมชน และการจัดประชุมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการต่างๆ ที่จัดทำภายใต้โครงการ ยกตัวอย่างเช่น
 - การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่ทำการศึกษา ภาพรวม 1,000 ไร่ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ภาพถ่ายทางอากาศ และข้อมูลที่โครงการสำรวจเอง

- เสนอ Profile โดยละเอียดที่เป็นปัจจุบันของชุมชนที่อยู่ในขอบเขตการศึกษา และหาข้อสรุปของจุดแข็ง จุดอ่อน (รวมทั้งสาเหตุที่ทำให้เกิดจุดอ่อน) โอกาสภัยคุกคาม และข้อเสนอแนะที่เป็นข้อสรุปจากชุมชน

3.6 การประชุมคณะกรรมการกำกับการศึกษา ครั้งที่ต่อไป ขอให้จัดการประชุมที่อาคาร 5 ถนนราชดำเนิน และให้เชิญผู้แทนชุมชนเข้าร่วมประชุมด้วย

4. มติที่ประชุม

- 4.1 เห็นชอบให้ปรับปรุงขอบเขตพื้นที่การศึกษาโดยตัดพื้นที่ชุมชนหลังป้อมมหากาฬออก และไปเพิ่มพื้นที่ทางด้านเหนือเพื่อให้คงขนาดพื้นที่ศึกษาไว้ประมาณ 1,000 ไร่
- 4.2 เห็นชอบรายงานการศึกษาขั้นต้น (Inception Report) ของที่ปรึกษาบริษัท เอ-เซเว่น คอร์ปอเรชั่น จำกัด และให้นำความเห็นของที่ประชุมไปปรับปรุงรายงานและให้ฝ่ายเลขานุการ เวียนเสนอคณะกรรมการกำกับการศึกษา ให้ความเห็นชอบรายงานการศึกษาขั้นต้นฉบับแก้ไขอีกครั้ง รวมทั้งพิจารณาอนุมัติการเบิกจ่ายเงินงวดที่ 1 จำนวน 840,000 บาท โดยหักเป็นเงินประกันผลงานร้อยละ 5 เป็นเงิน 42,000 บาท คงเหลือเงินที่จะเบิกจ่ายงวดที่ 1 จำนวน 798,000 บาท ตามที่ระบุไว้ในสัญญาว่าจ้างที่ปรึกษา

ปิดประชุมเวลา 11.30 น.

(นายสุขเกษม วงศ์สุบรรณ)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ

ผู้จัตรายงานการประชุม